

מתכב"ל לבן

אם תפרוץ מחר בבוקר מלחמה, תהיה מדינת ישראל מוכנה. מנגנון אדיר וצבא, שהוכן במשך שנים ארוכות במיוחד לקראת רגע זה, ייכנס כמעט אוטומטית לפעולה.

ישנו שר בממשלה — שר הבטחון — שתפקידו העיקרי הוא לדאוג להכשרת צה"ל ולנהל את מיבצעיו.

ישנו מנגנון גדול של גברים מוכשרים — המטה הכללי — המתכנן מראש את כל אפשרויות המלחמה. כל אדם במטכ"ל יודע בדיוק את תפקידו — במיבצעים או באגף כוח האדם, במודיעין או באפסנאות. יש איש האחראי לחזית הצפון ויש איש האחראי לחזית הדרום. ישנו צבא גדול, אשר לכל אחד מחיליו תפקיד מוגדר ודרגה קבועה. כל אחד מהם יודע ממי עליו לקבל פקודות ואת מי עליו להנהיג.

העם כולו מאורגן אף הוא. מפועל ה"תעשייה ליד המחרטה ועד לאיש הג"א ליד הצופר, ברור פחות או יותר לכל אדם מה מקומו במאבק.

כל זה לא נולד בן לילה. דפוסי המלחמה החדשה התגבשו משך מאות בשנים. טובי המוחות האנושיים, מן הסיני סוף סוף, לפני 2500 שנה, ועד ללידל הארט בימינו, הקדישו את מיטב כוח מחשבתם לתיכנון המלחמה ומכשיריה. כל אדם בעל השכלה מינימלית מצוי במושגיה הכלליים של תורת המלחמה, ומאות אנשים בישראל למדו אותה על בוריה.

שום דבר כזה אינו קיים לגבי השלום.

את זאת יש לקחת בחשבון בשעה ש"ניגשים לבירור הדרכים להשגת השלום: כמעט איש אינו יודע מה זה. המדבר על המלחמה, מדבר על דברים מוחשיים מאוד: על צורה מסוימת של הכרות מלחמה ושל גיהולה, על כלים מסוימים וקיימים לעריכת קרבות, על יעדים מסוימים וברורים שיש לכבשם. המדבר על השגת השלום, אינו יכול להסתמך על שום דבר כזה.

החברה האנושית, שניבשה את תורת המלחמה, לא ניבשה את תורת השלום. החברה שהכינה את כלי המלחמה, לא הכינה כלי שלום. בכל מקום ובכל עת, חייבת המחשבה על השלום להתחיל מ"בראשית, מן ההתחלות.

על כן ישנה הצדקת מסוימת למידת ה"זילזול ואי-האמון בה מתיחס האדם הפשוט בישראל לכל המדבר על השלום. התשובה הקבועה והנצחית היא: "טוב, בסדר, אני מסכים — אבל איך משיגים את זה?"

תמונת השלום, המצטיירת לעיני אדם כזה, היא פשוטה בתכלית: ביום מן הימים, אדם בודד זה או בודד הבא, יבוא שליטי ארץ-צורת-ערב אל מנהיגי ישראל ויגידו: "בשם אללה הרחום והרחמן, אנו רואים שטעינו. רצינו להשמיד אתכם, אבל עכשיו אנחנו מתחרטים. דחילכום, הבא נשב ונחתום על הסכם שלום." ומאותו רגע יכון השלום, מאז ועד עולם.

ומכיון שגם האדם הפשוט, ה"מחונן בשכל ישר ובהגיון בריא, מבין שדבר זה לא יתכן, הרי לוחמי השלום נראה בעיניו כאזמוי פיסט — כאדם סימפאטי, טובילב והביב, אבל קצת מושגע, אדם ה"תלוש לחלוטין מן המציאות.

על כן, אין כל טעם לפתוח בניתוח תוכניות מסוימות להשגת השלום, לפני שתהיה ברורה לחלוטין אמת אחת ויסודית: השלום אינו נוטל מן השמיים. את השלום יש לכבוש, כשם שכובשים יעד בקרב — תוך אימוץ השריר האחרון בגוף האלומי,

עיקרי הוא לספל ביחסים בין ישראל ועמי ערב. זה מדהים. זה אינו מתקבל על הדעת. אבל זה נכון. יש בארץ מחלקה מסועפת למלחמה ב"עכברי השדה. יש בה מאות אנשים השוב"אולם אין בה אף מנגנון אחד שתפקידו לתכנן או לנהל מיבצעים לקידום השלום. יש בה שר מיוחד לעניני הדואר ושר מיוחד לעניני הסעד, שר מיוחד לעניני התחבורה ושר לעניני

תוך ניצול הטיפה האחרונה של כוח המח"שבה והאמצאה, תוך שימוש בפרוטה האחרונה של אוצר המדינה.

יש לערוך שלום כשם שעורכים מלחמה — בעזרת מיבצעים יזרימים, תוך תיכנון ארוך-טווח וזריחה צירי-התקדמות עיקרי.

כשם שישנו מטה המנצח על מיבצעי מלחמה, כן דרוש מטה שינצח על מיבצעי השלום. בצד מטכ"ל האחזקי חייב לקום מטכ"ל לבן, לא פחות מוכשר, לא פחות חזיר-החלטה, מוכן כמוהו לספוג מהלומות

יני הכריאות. אבל אין בה אף שר אחד שתפקידו להקדיש את כל מרצו וכל כוחו האחת והיחידה ש"תקבע את עתיד המדינה הזאת לדורות: כיבוש אחיזה למדינה במרחב קרמת אסיה.

ולשאת בתכוסות, מבלי לאבד את הסבלנות העילאית הדרושה לנצחון.

השלום זקוק לצבא משלו — לי מנגנון גדול ומקצועי האוסף ידיעות, מנבש תוכניות, מכין מכשירי ריב, מנמח פקודות-מיבצע ומנהיג את הכוחות לביצוען.

זהו התנאי המוקדם. בלעדיו כל תוכנית של שלום אינה אלא אוטופיה מגוחכת, חלום מוזק ומסוכן. לפני שמישהו יגש ברצינות לגיתוח תוכניות, חייב הוא להשיב על שא"ל זה: מי יבצע? אחרת ידמה למצביא מטורף, המזיז על גבי המסה גייסות שאינם קיימים.

מדינת ישראל זקוקה לשלום יתור מאשר לכל דבר אחר בעולם. מיט"מדינאית חזרו על כך פעמים בלתי-ספורות. היא רוצה בשלום. היא מעוניינת בשלום. בהיעדר שלום עם שכנותיה, צפויה סכנה לעצם קיומה.

כמעט איש אינו חולק על כך. לכן כל כך מועזע המשפט הבא: **אין אדם בישראל האחראי לה"שגת השלום.**

בכל רחבי המדינה הזאת, על אלפי משרדיה, אין אף משרד אחד שתפקידו ה"רדיה,

כאורה אחראי לכך בפני ממשלת ישראל שרה-החוק. אולם זוהי סקציה סורמלית גרידא. שרה-החוק אחראי למערכה גדולה — גיהול המלחמה הפוליטית נגד מדינות ערב. הוא מנצח על עשרות שגרירי ריב וציריים, באר"ם ובבירות העולם, ש"תפקידם האחד והיחיד, כמעט, הוא להסביר לעולם כי הערבים הם עם תוקפני, מתנכל, שותר-מלחמה, פראי וזדוני, עם אשר שום ממשלה תרבותית המכבדת את עצמה אסור לה להושיט לו את ידה.

במנגנון האדיר הזה של משרד-החוק, יש"גה מחלקה אחת הקרויה, כמעט בהלצה, "מחלקת המזרח התיכון". בימים הטובים ישבו בה שני אנשים שלמים: המנהל, גרעון רפאל, ומזכירו היחיד, כיום יושב בה רק המזכיר — רפאל התפור, ושום אדם אחר לא מונה במקומו.

זאת איננה בדיחה. זאת המציאות.

מלבד מחלקות זאת, יושבים במרתף הקר

והעלוב של בנין קול ישראל בירושלים כמה אנשים טובים, המשרדים בשפה הערבית. שידורים אלה, בזמנים עלובים ובתקציב עלוב עוד יותר, מכתמים בעיקרם לערביי ישראל, לא לערבים שמעבר לגבול.

זה הכל. מה ושם ישנן כמה מחלקות ב"מדינה, העוסקות בבעיות ערביות על רקע צבאי ובסחונני צר, כדי לעזור לצה"ל ב"עזרת מלחמה. אין הן באות בחשבון זה.

כמעט ואי-אפשר להבין תוסעה מר"זרה זו. מדינה המוציאה בעל כרחיה מאה מיליוני לירות בשנה לשם ביצור כר מההצבאי, אינה מוכנה להקדיש אף מאה אלף לירות לצורכי פעולה העשויה למנוע את הצורך להפעיל צבא יקר זה. מדינה המגייסת את כל בניה למשך שנתיים וחצי, שלושים חודשים ארוכים, אינה מסוגלת ל"חזיק תריסר אנשים למען פעולה העשויה, בבוא היום, למנוע צורך גורא זה. אין לכך שום הסבר.

פחות מתריסר אנשים הנחילו לפני דור את רוב המורח התיכון לבריטניה. היו אלה אנשים ממוגם של קלייטון, סטורט ולורנס, שקמדו בקושי רב את השפה הערבית ב"אוניברסיטאות, ומעולם לא דיברו בה בצר"רה שוטפת. לישראל ישנם אלפי אנשים ה"מדברים ערבית שוטפת, שגדלו בהווי עמי ערב והמעוררים בו בכל נימי נפשם. כל ה"אוצר הנהדר הזה מבוזבז לריק — ישראל אינה פועלת במרחב הערבי.

מדינות זרות, שיש להן במרחב רק אינטרסים צרדיים, מקיימות תחנות-שידור, המשרדות במשך כל שעות היממה לעמי ערב. יש ראל, שכל גורלה תלוי ביחסיה עם עמי ערב, אין לה אפילו תח"ת-שידור אחת המשרדת לעמי ערב בלבד.

באמריקה, בבריטניה, בצרפת, באיטליה, מופיעים ספרים וכתבי-עת מהודרים בשפה הערבית. בכל מדינת ישראל אין אף שלוש מכונות-לינוטיפ, המסוגלות לסדר טכסט בשפה הערבית.

פני ישראל יכולה אף לחלום על נסיון רציני להשגת השלום, בכל כיוון שהוא, עליה להכין את המכשירים, שכל-עדיהם לא יתכן שום נסיון בשום כיוון. עליה למנות שר מיוחד, שר ל"עניני ערב, שתפקידו האחד והי"חיד יהיה לספל ביחסים בין ישי"ראל לבין ארצות-ערב. מטבעי כי דברים יהיו הוא השר השבעי ה"חשיבותו בממשלה, אחרי שר"הבטחון.

עליה להעמיד את השר הזה בראש משרד לעניני ערב, שאליז יש לגייס לא רק את כל המומחים המוכשרים לענינים הערביים, שישנם בישראל בשפע, אלא גם כוחות די נאמיים, חסרי-שיגרה, בעלי מעוף ותנופה, המסוגלים לנהל מיבצעים של תעמולה, אר"גון ומלחמה פסיכולוגית.

יש להעמיד לרשות מטכ"ל-שלום זה תקי"ציב של מיליונים — תקציב שיעלה על תקי"ציבם של משרדי-הממשלה השניים המועלים, רק כשישנו תוחת, יש טעם לספק לו תחמושת. כשישנו גדוד, יש טעם להציב לו יעד. כשהיה קיים מנגנון לכיבוש השלום, יהיה טעם בתוכניות למיבצעים המסוימים, שאותם ננסה לנתח בכתבות הבאות של סידרה זו.

הרומאים אמרו: Si vis pacem para bellum. **רצונך בשלום, היכון למלחמה.** אולם לא פחות נכון לומר: **Si vis pacem — para pacem.** **רצונך בשלום היכון ל"שלום.**